

TALE

Samråd A om arbejdsudbud d. 21. oktober kl 13

5. oktober 2020

J.nr.

KØ

Hanne Weise

Søren Friis

Leise Strøbæk

Samrådsspørgsmål AC:

Vil ministeren redegøre for de initiativer i regeringens finanslovsforslag på beskæftigelsesministerens ressort samt de forslag, som regeringen ellers har præsenteret på beskæftigelsesministerens område (fx regeringens forslag til tidlig pension for udvalgte grupper), der har effekt fra 2021 og frem, som har betydning for arbejdsudbuddet?

Ministeren bedes herunder redegøre for, hvad regeringen planlægger af beskæftigelsesinitiativer, der skal modsvare det fald i arbejdsudbuddet, som regeringens politik betyder på beskæftigelsesområdet, så arbejdsudbuddet som minimum øges tilsvarende, jf. forståelsespapiret "Retfærdig retning for Danmark".

Det talte ord er gældende

Indledning

Tak for indkaldelsen til samrådet om regeringens finanslovsudspil. Vi har i år et skarpt fokus på at føre Danmark trygt gennem corona-krisen

Corona-pandemien har sat hele verden på overarbejde. Ikke kun i sundhedssektoren. Men i alle dele af samfundsøkonomien. Danmark, dansk økonomi og danske arbejdspladser er ingen undtagelse.

Det har sat sit tydelige præg på dansk politik de seneste syv måneder. Og vi er – desværre – langt fra færdige. Det fremgår også af vores finanslovsudspil for 2021.

I løbet af foråret har vi sammen med folketingets partier vedtaget en række hjælpepakker, der har været med til at holde hånden under dansk økonomi.

De medvirker til, at når vi kommer ud på den anden side, vil dansk økonomi fortsat være sund og vækstpotentialt stort.

Meget tyder på, at vi er et af de lande i Europa, hvis økonomi ser ud til at komme bedst igennem krisen.

Det betyder, at vi har råd til at forbedre velfærden, som det også fremgår af vores finanslovsforslag.

Svar på første del af spørgsmålet om mindre arbejdsudbud

Det er rigtigt, at der er en række forslag i vores finanslovsudspil, der i mindre omfang reducerer beskæftigelsen.

Det gælder fx sorgorlov og den selvstændige enhed for tilkendelse af seniorpension.

I øvrigt begge aftaler, som Venstre har været en del af. Jeg formoder, at Venstre fortsat bakker op om forslagene og finder dem vigtige, selvom de påvirker beskæftigelsen negativt.

Beskæftigelsespolitik handler ikke altid kun om at få flere i arbejde. Der er også andre og vigtige mål.

Med aftalen om sorgorlov giver vi forældre en længere periode med ro til at bearbejde deres sorg.

Når vi udvider perioden med sorgorlov fra tre til seks måneder, betyder det et fald i arbejdsudbud på ca. 100 færre fuldtidspersoner årligt.

Vi traf efter min mening et vigtigt valg – med skarp fokus på de ramte forældre og ikke beskæftigelsen.

Vi har også indført en ny selvstændig myndighed under ATP, som skal tilkende seniorpension fra 1. januar 2021.

Forslaget skønnes, at betyde, at lidt flere får tilkendt seniorpension. I 2021 svarer det til et fald i beskæftigelsen på under 50 fuldtidspersoner.

***

Regeringen præsenterede i august vores udspil om en ny ret til tidlig pension.

[For nyligt lykkedes det at lande en aftale med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten. Aftalen betyder, at mennesker, som er startet tidligst på arbejdsmarkedet og har knoklet gennem et langt arbejdsliv, får ret til at trække sig værdigt tilbage, inden de er slidt helt ned.

Aftalen vurderes at betyde, at beskæftigelsen reduceres med ca. 5.000 fuldtidspersoner i 2022. Stigende til ca. 9.800 fuldtidspersoner i 2025.

Den nye ret til tidlig pension handler ikke kun om retfærdighed. Det handler også om ansvarlighed. Økonomisk ansvarlighed.

Med retten til tidlig pension styrker vi nemlig danskerne opbakning til velfærdsaftalen og princippet om, at når vi lever længere, skal vi også arbejde længere.

Vi kommer ikke uden om, at efterlønnen eksisterede i bedste velgående, da velfærdsaftalen blev indgået.

Der var dengang enighed om, at når vi beder danskerne om at arbejde længere og længere, skal der samtidigt være gode tilbagetrækningsmuligheder for de personer, som ikke kan holde til at arbejde indtil pensionsalderen.

Regeringen mener ikke, at vi har råd til at lade være med at finde en værdig løsning for dem, der ikke har kræfterne til at blive. For smuldrer velfærdsforliget, smuldrer fundamentet under dansk økonomi også.

Svar på anden del af spørgsmålet: Hvordan vil regeringen imødegå faldet i beskæftigelsen?

Jeg vil nu fortsætte med den anden del af spørgsmålet. Hvad vil regeringen gøre for at imødegå faldet i beskæftigelsen?

Som det fremgår af forståelsespapiret, skal initiativer, der reducerer beskæftigelsen, modsvares af andre tiltag, der som minimum øger beskæftigelsen tilsvarende. Men det skal ikke nødvendigvis ske samtidigt.

Der behøver med andre ord ikke at være en-til-en sammenhæng mellem, hvornår man gennemfører noget, der kan reducere beskæftigelsen. Og hvornår man gennemfører noget, der vil øge beskæftigelsen.

Aftalen om tidlig pension betyder selvfølgelig, at vi har en vigtig opgave foran os. Vi skal have igangsat tiltag, der kan øge beskæftigelse. Og det er vi også i fuld gang med.

***

I forhold til beskæftigelse mere generelt, ser vi ind i en årrække frem mod 2025, hvor beskæftigelsen vil stige.

Det skyldes bl.a. de mange store arbejdsmarkedsreformer, der er gennemført siden 1990'erne af

stort set alle indkomstoverførsler. Dertil kommer velfærdsaftalen, som jeg har været inde på, og som står for langt det største bidrag.

Til sammen har reformerne og velfærdsaftalen skabt et stærkt fundament for dansk økonomi.

Vi har brug for nytænkning. Potentialet for at øge beskæftigelsen gennem de traditionelle arbejdsmarkedsreformer er yderst beskedent sammenholdt med tidligere. De lavthængende frugter er plukket.

Det blev også påpeget af finansministeren i januar måned ved et samråd her i beskæftigelsesudvalget om samme problemstilling.

En række fremtrædende økonomer har siden bakket det op. Det er altså ikke en vurdering, regeringen står alene med.

Det er tid til at sadle om. I stedet for primært at have fokus på rådighed og økonomiske incitamenter skal vi have blik for, om vores arbejdsstyrke har de rigtige kvalifikationer til at tage de job, der rent faktisk efterspørges.

Vi har brug for en helt anden type reformer end dem vi har gennemført siden 1990'erne.

Skal vi øge beskæftigelsen varigt, skal det derfor ske gennem det, vi kalder ”andengenerationsreformer”.

Vi har nedsat en kommission for andengenerationsreformer, med Professor Nina Smith som formand. De skal se på, hvordan vi kan løfte beskæftigelsen og samtidig mindske uligheden. Kommissionen skal se på hvordan vi flere får uddannelse og kommer i job.

***

Andengenerationsreformer skal sætte ind overfor komplekse udfordringer. De udfordringer som tidligere reformer ikke tilstrækkeligt har taget hånd om. Nogle af redskaberne kender vi og bruger allerede. Men ikke nok. Vi skal fx have løftet flere ufaglærte til faglært niveau.

Ufaglærte er særligt udsatte på arbejdsmarkedet. Det har vi set under corona-krisen. Og det er et billede, vi også har set i tidligere kriser.

Når økonomien er under pres, er der mange af dem med mindst uddannelse, som mister jobbet. Erfaringer viser også, at ufaglærte er dem, som har sværest ved at få og fastholde et nyt arbejde.

Uddannelse er ofte en forudsætning for, at man kan åbne nye døre. Samtidigt ved vi, at virksomheder i stigende grad efterspørger faglært arbejdskraft.

Gør vi ikke noget, kommer vi til at mangle titusindvis af faglærte de kommende år, samtidig med at titusindvis af ufaglærte risikerer at komme i overskud på arbejdsmarkedet. Det er en kæmpe udfordring, som vi skal løse.

Hvis bare 5 pct. af beskæftigelsesgabets mellem ufaglærte og faglærte i alderen 35-64 lukkes via øget opkvalificering, så svarer det til et løft af beskæftigelsen på ca. 4.000 personer i 2030.

Et andet vigtigt element er de unge. Alt for mange unge er hverken i uddannelse eller beskæftigelse. Dermed risikerer vi, at en stor gruppe aldrig får ordentlig fodfæste på arbejdsmarkedet. Selvom der gennem årene er iværksat en lang række initiativer på området, er der fortsat en stor gruppe på op til 50.000 unge under 25 år, der ikke har en ungdomsuddannelse, og som hverken er i beskæftigelse eller i gang med en uddannelse.

Og potentialet er stort. Hvis eksempelvis halvdelen af de 25-årige uden en uddannelse løftes til en faglært uddannelse så vil det kunne give et løft af beskæftigelsen på op til 11.000 personer på lang sigt.

Derfor synes vi, at det er vigtigt, at vi med reformer sikrer, at dem som mangler kompetencer, kan uddanne sig til fremtiden. Og regeringen vil sætte hårdt ind for at få flere unge uddannet og i arbejde. Det vil både være godt for den enkelte, virksomhederne og for samfundsøkonomien.

Et tredje vigtigt element er, at vi får løftet langt flere indvandrere og efterkommere ind på arbejdsmarkedet.

Vi ved, at der også er et stort potentiale for højere beskæftigelse, hvis flere indvandrere integreres bedre i arbejds- og uddannelsesfællesskaber.

Hvis beskæftigelsesgabene fra indvandrere til personer med dansk oprindelse reduceres med en tiendedel, svarer det til et løft af beskæftigelsen på ca. 10.000 personer i 2030.

Det vil ikke kun forbedre deres egen økonomiske situation. Det vil selvsagt også øge beskæftigelsen og styrke dansk økonomi markant.

Afslutning

Til sidst vil jeg gerne understrege, at det er en vigtig prioritet for regeringen, at vi med andengenerationsreformerne fastholder en sund og holdbar balance på det danske arbejdsmarked.

Men modsat de seneste års reformer, som ofte har betydet forringelser af velfærden, vil regeringen gå den modsatte vej. Vi vil udbygge velfærden. Og det er aftalen om ret til tidlig pension et tydelig bevis på.

Vi mener ikke, at det ene udelukker det andet.
Tværtimod.

Tak for ordet.